

співробітництво. Результатом діяльності робочої групи має стати розробка механізму інноваційної взаємодії між підприємствами. При його створенні необхідно виходити з того, що розробка продукції здійснюється, насамперед, для задоволення споживача, а тому його інтереси є пріоритетними. Для підвищення ефективності спільної інноваційної діяльності необхідно організувати процес як єдине ціле, виключаючи різні дублювання операцій, важливо також щоб інноваційне партнерство базувалося на використанні єдиної інформаційної бази.

Коли процес інноваційної взаємодії детально розроблений робочою групою (включаючи графік запровадження) він повинен бути запущений у виробництво. Безумовно, чим раніше будуть отримані позитивні результати, тим більше можливостей існуватиме для закріплення та продовження взаємовідносин партнерства. В спільній роботі повинні використовуватися принципи довіри, відкритості та постійного спілкування. Налагодити безперервний діалог між різними підприємствами справа не проста, оскільки для цього часто необхідним є знання специфічних проблем протилежної сторони. Проте, вирішення цієї проблеми розкриє перед учасниками партнерства принципово нові інноваційні можливості.

1. *Small business note. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.smallbusinessnotes.com/managing-your-business/strategic-alliances.html>.* 2. *Формування потенціалу соціально-економічних та організаційних змін: Монографія / за заг. ред. д.е.н. І.А.Ігнат'євої, д.е.н. В.В. Микитенко. – Київ, РВПС України НАН України і КНУТД МОН України, Вид.-во ПП Вишемирський В.С., 2010. – 694с.* 3. *Передовые подходы к стратегии бизнеса [Текст]: Пер. с англ. – М. : Альпина Бизнес Букс, 2007. – 246с. – (Серия “Идеи, которые работают”).*

Ю.І. Паршин

ДВНЗ “Національний гірничий університет”

ЧИННИКИ ВПЛИВУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА ГІРНИЧОДОБУВНОЇ ГАЛУЗІ

© Паршин Ю.І., 2011

Гірничодобувне підприємство є відкритою системою, що складається з чисельних взаємозалежних частин, які з різним ступенем щільності взаємодіють як між собою, так і з зовнішнім середовищем. Для забезпечення ефективного функціонування необхідне чітке визначення внутрішніх змінних підприємства, їх частин (як підсистем), а також їх основних характеристик. З іншого боку підприємство залежить від зовнішніх умов і сил, що діють на підприємство у глобальному зовнішньому середовищі. Тому, для ефективного виконання управлінських функцій необхідно розуміти дію як внутрішніх, так і зовнішніх чинників і враховувати їхню синтезуючу дію.

Для нашої держави вугілля є одним з основних видів енергетичного палива. Необхідно відзначити, що світові потреби енергоресурсів стабільно будуть підвищуватися впродовж трьох десятиріч, і, отже, від ефективної роботи гірничодобувних підприємств залежить, у певній мірі, енергетична безпека держави. Ефективність роботи багато у чому залежить від того, наскільки повно враховуються чинники, що діють на систему, якою і є шахта (гірничодобувне підприємство).

У середині минулого сторіччя у сфері менеджменту організацій дійшли до висновку щодо значущості зовнішнього середовища і необхідності враховувати зовнішні сили, у відношенні до організації або підприємства. Саме у цей період суттєвий внесок у науку управління вніс системний підхід, оскільки саме цим підходом підкреслювалася необхідність розглядати керівництвом організацію як цілісність, що складається із взаємопов'язаних частин, які мають зв'язки із зовнішнім світом.

Використання теорії систем в управлінні організаціями і підприємствами дало імпульс новим теоріям і підходам. Один з таких є ситуаційний підхід, згідно якому вибір оптимального методу в даній ситуації визначається виходячи з конкретних внутрішніх і зовнішніх чинників, що характеризують організацію та які впливають на неї відповідним чином. Тому і обмежуватися необхідно тільки тими аспектами, від яких залежить успіх підприємства.

Автором запропонована класифікація чинників, які у тій чи іншій мірі впливають на ефективність роботи гірничодобувного підприємства, і, які повинні враховуватися при розробці стратегічних і тактичних планів. Чинники розподілені на два сегменти – зовнішні і внутрішні.

Зовнішні чинники не можна розглядати ізольовано, вони взаємопов'язані між собою і швидко змінюються. Враховуючи процеси глобалізації, можна припустити, що наш світ швидко перетвориться на єдиний ринок. Збільшення темпу змін приведе до того, що виживання підприємства виявиться вирішальним чином пов'язаним з рівнем знань підприємства про його оточення.

Найбільш важливими структурними змінами у зовнішньому середовищі є зміни в економіці. На зміни в економіці мають вплив зміни у характері зайнятості населення, структурі капіталу, технологіях, збільшення (зменшення) масштабу виробництва, а також конкурентоспроможність підприємства. Наприклад, за останнє десятиліття відбулося значне збільшення питомої ваги сфери послуг (торгівля, фінанси, страхування, операції з нерухомістю та ін.) у відношенні до виробництва продукції.

Конкурентоспроможність асоціюється зі здібностями і можливостями проводити і продавати свою продукцію за цінами привабливішими ніж у конкурентів.

Структурні зміни у складі персоналу підприємства є як демографічними, так і соціальними. До таких змін можна віднести, наприклад, наступні:

- практично у всіх країнах Європи робочим доводиться конкурувати не тільки один з одним, але і з прибуттям робочої сили з країн з менш розвиненою економікою;
- під тиском різних обставин деякі літні люди приймають рішення не йти з роботи, і тим самим займають робочі місця на які можуть претендувати випускники ВУЗів, коледжів і т.д.;
- за рахунок збільшення кількості молодих людей на ринку праці може зростати також рівень безробіття.

Вплив зовнішнього середовища в аспекті міжнародного рівня є складним і досить важко передбаченим. Сукупність різних чинників, що характеризують кожну країну достатньо велика: закони, державні установи, політична стабільність, культура, релігія, трудові і матеріальні ресурси та ін. Також значний вплив мають чинники, що виходять за межі окремої взятої країни: валютний курс, рішення міжнародних організацій, політичні рішення основних країн-інвесторів, рішення крупних компаній і корпорацій. Тому, при розробці стратегічних планів підприємства необхідно, за можливістю, максимально приймати їх до уваги.

До внутрішніх чинників можна віднести суттєві особливості підприємства, які відрізняють його від конкурентів і визначають його стратегічні й тактичні дії. Внутрішні чинники гірничодобувного підприємства доцільно розподілити на три групи: ресурси, виробничий процес і продукція.

Перша група чинників, що пов'язана з ресурсами дуже важлива, оскільки найповніше відповідає окремим показникам ефективності виробництва (продуктивність праці, капіталовіддача). Аналіз співвідношення капітал/праця і ефективність дає інформацію щодо ухвалення управлінських рішень стосовно раціонального поєднання ресурсів, а також методів їх ефективного використання.

Оскільки вугільні підприємства в теперішній час є досить складними системами, то питання ефективного використання основних виробничих фондів набувають особливого значення для зниження витрат на видобуток вугілля. Тому, друга група чинників пов'язана з процесом виробництва – комплексною системою, де підвищення ефективності залежить від того, наскільки правильно визначаються і використовуються основні чинники системи. У свою чергу чинники виробничого процесу ми підрозділяємо на три підгрупи. До першої підгрупи відносимо систему управління виробництвом, до якої пред'являються вимоги з ефективного використання всіх ресурсів, які є у наявності.

До другої підгрупи відносимо гірничо-геологічні чинники, оскільки динаміка розробок усе більш глибоких горизонтів збільшується і, саме ці чинники протидіють вирівнюванню економічних показників роботи підприємств у різних природних умовах. Внаслідок цього виникає проблема нейтралізації впливу природних чинників на результати виробничої діяльності гірничодобувних підприємств. До цих чинників можна віднести наступні: потужність вугільного пласту, що виймається; кількість пластів; об'ємна вага вугілля; загальна величина промислових запасів ділянки; глибина залягання пластів; кут їх падіння; відстань між пластами; газоносність; твердість і в'язкість вугілля; стійкість порід кривлі та ґрунту пласту; водне навантаження на ділянку; наявність порідних прошарків у пласті та їх відносна потужність; споживчі властивості вугілля.

До третьої підгрупи – активні чинники виробництва, які мають найбільший вплив на продуктивність праці, собівартість продукції, фондомісткість та інші критерії оцінки функціонування підприємства. До цих чинників відносимо: середньодобовий видобуток шахти; продуктивність пласту; швидкість просування очисних забоїв; питома вага активної частини основних фондів; довжина лави; питома протяжність підтримуваних гірничих вироблень; глибина розробки; фондомісткість видобутку вугілля; кількість породи, що видано на поверхню.

Третя група чинників це продукція, яка розглядається з погляду споживчої вартості для потенційних споживачів. Відносно цієї групи чинників слід зазначити необхідність перенесення акцентів у напрямоку якісних показників продукції, а не тільки показників за обсягами видобутку.

Ефективність функціонування підприємства залежить від усього спектру існуючих чинників. Внутрішні чинники повинні використовуватися при розробці математичних моделей виробничих процесів та процесів управління, а при розробці стратегічних планів підприємства – враховувати зовнішні чинники та їх поєднання.

О.А. Паршина

ДВНЗ “Національний гірничий університет”

СТРАТЕГІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ

© Паршина О.А., 2011

Виготовлення конкурентоспроможної продукції безумовно залежить від впровадження у виробництво інновацій та розробки відповідної стратегії. Особливе значення мають інноваційні інтегровані технології, які поєднують комплекс технологічних, організаційних та економічних рішень. Зокрема, продукція машинобудування характеризуються комплексом показників якості, забезпечення якого залежить від науково обґрунтованого прийняття рішень з конкурентоспроможності, організації виробництва та умов функціонування виробничо-економічної системи машинобудівного підприємства. В умовах впровадження у виробництво цілого комплексу інновацій та виготовлення наукоємної продукції не завжди досягається позитивний результат, зокрема, на стадії виготовлення деяких експериментальних зразків продукції спостерігаються зайві витрати виробничих ресурсів.

У зв'язку з цим, надзвичайно важливе значення має розробка стратегії забезпечення ефективного функціонування підприємства в умовах впровадження інноваційних інтегрованих технологій щодо виготовлення конкурентоспроможних, наукоємних видів машинобудівної продукції.

Вирішення поставленої проблеми має бути пов'язаним з проведенням комплексного дослідження процесу функціонування виробничо-економічної системи підприємства, формуванні управлінських рішень та розробці економічного механізму ефективного використання виробничих ресурсів підприємства.